

Handläggare
Anna Yderhag
Telefon: 0850821029

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2019-12-19

Objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2019/1280

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Socialförvaltningen fick 2018 i uppdrag av socialnämnden att ta fram en modell för att begränsa anhörig- och objektanställningar inom ledsagar- och avlösarservice i samarbete med stadsdelsförvaltningarna. Ledsagar- och avlösarservice är insatser enligt LSS. Ledsagarservice kan beviljas till enskilda för att bryta isolering och avlösarservice syftar till att göra det möjligt för t. ex anhöriga att få avkoppling och utträta sysslor utanför hemmet.

Modellen syftar till att kvalitetssäkra insatserna och förutsättningarna för att insatserna ska utföras på ett rättssäkert sätt. Brukarperspektivet beaktas genom att den enskildes synpunkter tydligare kan fångas upp och krav på kompetens i utförandet säkerställer att syftet med insatsen uppnås.

Förvaltningen ställer sig bakom införandet av en modell där anställning av anhörig endast ska godkännas om synnerliga skäl föreligger. Bedömningen görs av enhetschef vid aktuell beställarenhet.

Förvaltningen ställer sig även bakom förslaget om att begränsa anhöriga som anställda och att det inte föreslås någon begränsning i övrigt i den del som handlar om objektanställningar, det vill säga vid de situationer då den objektanställde inte är anhörig.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har fått en remiss om en ny modell om objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice på remiss från kommunstyrelsen. Modellen är framtagen av social-

förvaltningen genom ett uppdrag i stadens budget 2017. Socialnämnden beslöt 2018 att ge socialförvaltningen i uppdrag att ta fram en modell tillsammans med stadsdelsförvaltningarna. Remissen har skickats till stadsdelsnämnderna, stadsledningskontoret, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor, HSO Stockholms stad, Kommunal Stockholm och Vision Stockholms stad.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelning utförare egen regi. Ärendet behandlas på Älvsjös råd för funktionshinderfrågor den 11 december 2019 och i förvaltningsgruppen den 12 december 2019. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjligheten att inkomma med synpunkter till remissvaret (se bilaga 1).

Ärendet

Socialförvaltningen har tagit fram en modell för objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice tillsammans med samverkanspartner. I arbetet med modellen har man hämtat flera delar och definitioner från utredningen som gjorts av äldreförvaltningen gällande anhörig- och objektanställningar inom hemtjänsten. Vissa justeringar har gjorts för att passa aktuell insats.

Följande definition har använts:

- Anhöriganställningar innebär att brukarens förälder, barn eller andra släktingar anställs för att utföra insatser för den enskilde. Det är inte nödvändigt att de båda delar hushåll.

Förslag på modell för att begränsa anhöriga som anställda

Den föreslagna modellen syftar till att kvalitetssäkra insatserna ledsagning/avlösning. Brukarperspektivet beaktas genom att den enskildes synpunkter tydligare kan fångas upp och krav på kompetens i utförandet säkerställer att syftet med insatsen uppnås. Möjligheten att ha anhöriga som anställda bör utifrån bland annat rättssäkerhet begränsas. Följande modell föreslås.

- endast om synnerliga skäl föreligger ska anhöriga som anställda godkännas inom avlösning/ avlösarservice och ledsagning/ ledsagarservice och
- beslut om anställning är normalt en verkställighetsfråga där anställningsbeslutet fattas av arbetsgivaren. Anhöriga ska som huvudregel inte anställas för att genomföra avlösning/avlösarservice eller ledsagning/ ledsagarservice men sådan anställning kan ske då synnerliga skäl föreligger och den biståndsberättigade har möjlighet att få frågan om att anhörig ska utföra insatsen prövad. Beslut om att

brukaren får ha en anhörig som utför insatsen fattas av aktuell beställarenhet.

Anställning av anhörig kan godkännas om synnerliga skäl föreligger vilket är en bedömning som görs av enhetschef vid aktuell beställarenhet. Synnerliga skäl föreligger om den enskildes behov svårligen kan tillgodoses på annat sätt än genom anhöriganställning på grund av exempelvis:

- att det krävs ingående kunskaper för att säkerställa att stödet ska kunna ges tryggt och säkert, eller
- att en medicinsk utredning visar på att brukaren har svårigheter med att ta in nya personal.

Objektanställningar

Definitionen av objektanställningar har hämtats från utredningen som gjorts av äldreförvaltningen gällande anhörig- och objektanställningar inom hemtjänsten. Vissa justeringar har gjorts för att passa aktuell insats.

Följande definition har använts:

- Objektanställningar innebär att en person är anställd för att utföra insatser hos enbart en brukare, och inte åt några andra brukare.

Då utredningen gällande objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice mynnade ut i ett förslag om att begränsa anhöriga som anställda föreslås inte någon begränsning i övrigt i den del som handlar om objektanställningar, det vill säga vid de situationer då den objektanställda inte är anhörig.

Jämställdhetsanalys

I kartläggningen som gjorts i utredningen har en jämställdhetsanalys genomförts som visar att skillnader är i enlighet med hur könsfördelningen generellt ser ut för de som beviljats insatserna. Ytterligare jämställdhetsanalys bedöms inte nödvändig.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom modellen att anhöriganställningar enbart bör godkännas i situationer där synnerliga skäl föreligger.

Bedömningen av vad som är synnerliga skäl ska avgöras av berörd beställarenhet. Det ska handla om situationer där det krävs kunskaper som säkerställer att insatsen ska kunna utföras säkert och tryggt, eller av andra orsaker som en medicinsk utredning styrker.

Förvaltningen anser att revidering av riktlinjerna för handläggning av insatser enligt lagen om stöd och service till vissa

funktionshindrade (LSS) och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning är en förutsättning för att jämlik handläggning ska kunna genomföras.

Leverantörer ska inhämta beställarens godkännande innan rekrytering av den anhörige påbörjas enligt stadens förfrågningsunderlag/uppdragsbeskrivning. Dock finns det inte reglerat hur hanteringen ska ske i de situationer då beställaren inte ger sitt godkännande, vilket skapar en otydlighet. Det finns då en risk att olika förfaringssätt tillämpas i olika stadsdelsförvaltningarna. Den föreslagna modellen ger ett tydliggörande för i vilka situationer som ansökningar om anställningar av anhöriga kan beviljas samt hur ansökningarna ska handläggas.

Förvaltningen föreslår att ställa sig bakom förslaget om att begränsa anhöriga som anställda och att det inte föreslås någon begränsning i övrigt i den del som handlar om objektanställningar, det vill säga vid de situationer då den objektanställda inte är anhörig.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Anne-Marie Tingeborn
Stadsdelsdirektör

Lena Hedin
Avdelningschef

Bilagor

1. Rådet för funktionshinderfrågors synpunkter
2. Objekt- och anhöriganställningar inom ledsagar- och avlösarservice

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anne-Marie Tingeborn, Stadsdelsdirektör	2019-11-29
Lena Hedin, Avdelningschef	2019-11-29